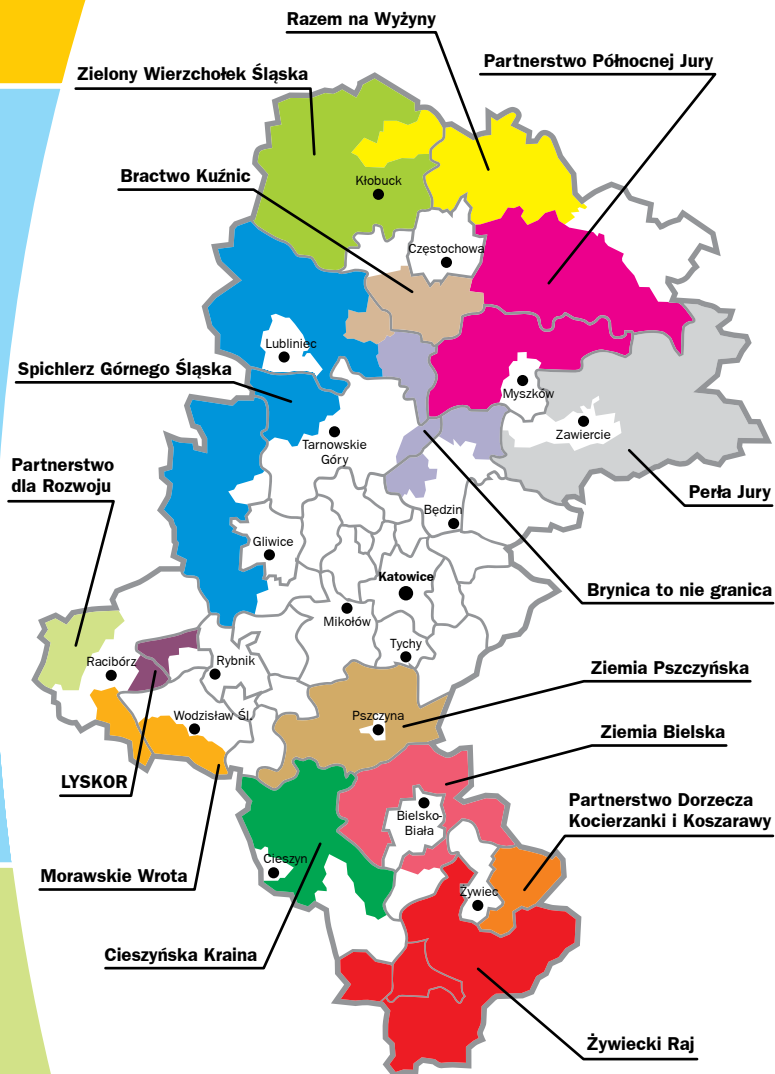

Lokalne Grupy Działania w Województwie Śląskim

Mapa obszaru działania LGD

Szanowni Państwo,

Jest mi niezmiernie miło zaprezentować publikację na temat Lokalnych Grup Działania funkcjonujących na terenie województwa śląskiego. Nadrzędnym celem LGD są inicjatywy, które wpływają na aktywizację lokalnych społeczności, a także na poprawę konkurencyjności wsi jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności ekonomicznej, zarówno przez mieszkańców, jak i inwestorów spoza terenów wiejskich. Partnerski charakter współpracy pozwala na efektywne wykorzystanie potencjału tych obszarów poprzez zintegrowane i wielosektorowe działania. Głęboko wierzę, że priorytety te zostaną zrealizowane, a Lokalne Grupy Działania przyczynią się do sprawniejszej eksploatacji możliwości rozwojowych terenów wiejskich w województwie śląskim.

Ważne jest, aby wszyscy mieszkańcy naszego województwa mieli dostęp do informacji związanych z działalnością LGD. W związku z tym oddaję w Państwa ręce niniejszą publikację. Mam nadzieję, że zamieszczone w niej informacje upowszechniające bogate doświadczenia LGD będą dla Państwa użyteczne.

Życzę Państwu owocnej lektury.

Augustyn Świątek

Tereny wiejskie województwa śląskiego stanowią ważny element gospodarki regionu. Zamieszkuje je blisko 994,8 tys. osób; jest to około 21,1% ogółu ludności regionu. Pod koniec 2004 roku pojawił się Program Pilotażowy Leader+, który stał się źródłem finansowania rozwoju obszarów wiejskich. W Polsce realizowany był w ramach jednego z działań sektorowych Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006”. Priorytetem programu było stworzenie partnerstwa oraz współdziałania trzech sektorów: publicznego, prywatnego i pozarządowego. W związku z tym w ramach pilotażowego programu Leader+ przygotowano Zintegrowaną Strategię Rozwoju oraz zbudowano strukturę Lokalnych Grup Działania. W obecnym okresie programowania Leader+ jest częścią Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW 2007-2013). Powołanie do życia LGD zapewniło pobudzenie zaangażowania społeczności lokalnej w rozwój oraz efektywniejsze wykorzystanie potencjału obszarów wiejskich. Podmioty te wspierają rozwój społeczno-ekonomiczny gmin, natomiast partnerski charakter współpracy wspomnianych wyżej trzech sektorów umożliwia oddolne budowanie lokalnych strategii rozwoju oraz wdrażanie ich poprzez wielosektorowe zintegrowane i innowacyjne inicjatywy. Działalność ich umożliwia budowanie kapitału społecznego na wsi, a poprzez to stworzenie płaszczyzny dla wzajemnej współpracy. Na terenie województwa śląskiego istnieje 15 Lokalnych Grup Działania. Zostały one scharakteryzowane w niniejszej publikacji.

Bractwo Kuźnic

Stowarzyszenie LGD „Bractwo Kuźnic” liczy 50 członków jako osoby fizyczne oraz 5 gmin (Boronów, Kamienica Polska, Konopiska, Poczesna, Starcza) z obszaru LGD jako podmioty prawne. Cztery z nich przynależą administracyjnie do terytorium powiatu częstochowskiego, a jedna od 1999 do powiatu lublinieckiego. Łączna powierzchnia obszaru LGD „Bractwo Kuźnic” wynosi 262 km² co stanowi 2,12% powierzchni całego województwa śląskiego. Obszar LGD „Bractwo Kuźnic” leży w całości na obszarach wiejskich, a jego ludność stanowi około 3,43% ogółu ludności zamieszkującej obszary wiejskie w całym regionie.

Obszar objęty LGD „Bractwo Kuźnic” to teren cechujący się pewnymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Znajdują się tu obszary chronione tj. należące do dwóch parków krajobrazowych:

- Parku Krajobrazowego Lasy nad Górną Liswartą oraz jego otuliny (Boronów oraz częściowo tereny gmin: Konopiska i Starcza),
- Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz otuliny w/w parku w ramach zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych (częściowo na terenie gminy Poczesna)

Najważniejszymi cechami charakterystycznymi dla obszaru LGD, które decydują o jego spójności i tożsamości są: położenie w północnej części województwa śląskiego, wspólne bogactwo przyrodnicze predestynujące ten obszar dla rozwoju turystyki i agroturystyki, wspólna kultura materialna i niematerialna oraz tradycje historyczne i tożsamość lokalna w kontekście podziału między zabory i regiony, wspólna historia terytorialna. Najważniejszymi wyzwaniami charakterystycznymi dla obszaru Bractwa Kuźnic, które decydują o jej rozwoju są: wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjną w oparciu o atrakcyjność przyrodniczą i kulturową wraz z regeneracją środowiska naturalnego, wzbogacenie lokalnych produktów i usług, pełniejsze wykorzystanie potencjału przyrodniczego, a także wykorzystanie walorów kulturowych i wzmacnianie tożsamości lokalnej poprzez kultywowanie tradycji i wykorzystanie miejsc historycznych, budowanie tradycji i tożsamości społeczności lokalnych, ochronę krajobrazu i zabudowy wsi.

Bractwo Kuźnic

42-262 Poczesna

ul. Wolności 2

tel.: 34 327 40 14

www.bractwokuznic.pl

Brynica to nie granica

W skład projektu **Lokalne Grupy Działania – „Brynica to nie granica”** wchodzi następujące Gminy: Bobrowniki, Ożarówce, Siewierz oraz Woźniki. Gminy położone są w granicach 3 powiatów – lublinieckiego (Gmina Woźniki), tarnogórskiego (Gmina Ożarówce) oraz będzińskiego (Gmina Bobrowniki, Siewierz). Obszar ten leży w środkowej części województwa śląskiego, ok. 30 km na południe od Aglomeracji Katowickiej. Celem działania Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem: zasobów historyczno-kulturowych, zastosowania nowych technologii oraz popularyzacją produktów lokalnych. Bliskość aglomeracji górnośląskiej, duża liczba mieszkańców związanych z tym przemysłem, a także lokalna gwara wpływają na takie a nie inne zachowania. Wpływa to przede wszystkim na uwarunkowania kulturowe i spójność tego obszaru. Podobne tradycje, podobne zwyczaje występują na całym obszarze LGD. Na obszarze działania LGD zamieszkuje w sumie 38 493 osób. Obszar działania Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” należy do obszarów o bardzo dobrej lokalizacji i możliwościach rozwoju przedsiębiorczości. Na terenie LGD zlokalizowany jest Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice - Pyrzowice. Dodatkowym atutem tego obszaru jest budowana w chwili obecnej autostrady A1, która przejdzie właściwie przez środek obszaru działania LGD. Obszar ma charakter typowo rolniczy. Rozwija się produkcja roślinna i zwierzęca oraz rolno-spożywcza. Funkcjonuje przemysł odzieżowy reprezentowany przez niewielkie zakłady odzieżowe, przemysł budowlany reprezentowany przez zakłady produkujące materiały budowlane – rury PCV, betoniarstwo, cegielnia, oraz przemysł przetwórczy mięsny i owocowo – warzywny. Wykorzystuje się gospodarczo występujące złoża gliny, piasku i wapienia. Czyste środowisko naturalne oraz duża ilość lasów na terenie LGD sprzyja rozwojowi turystyki.

Brynica to nie granica

42-625 Ożarówce

ul. Centralna 5

tel.: 32 380 23 28

www.lgd-brynica.eu

Cieszyńska Kraina

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Cieszyńska Kraina”

powstało z inicjatywy przedstawicieli lokalnych władz samorządowych, którzy na przełomie 2007/2008 roku zorganizowali pierwsze spotkania informacyjne dla przedstawicieli społeczności lokalnych, poświęcone utworzeniu partnerstwa na obszarze gmin wiejskich powiatu cieszyńskiego. Stowarzyszenie obejmuje swoim zasięgiem następujące gminy: Brenna, Chybie, Dębowiec, Goleszów, Hażlach, Skoczów, Strumień i Zebrzydowice. Polska część Śląska Cieszyńskiego, w granicach którego leży obszar LGD „Cieszyńska Kraina” leży w południowo-zachodniej części województwa śląskiego, między doliną Olzy na zachodzie, doliną Białej na wschodzie, wsią Jaworzynka na południu i Jeziorem Goczałkowickim na północy. Obejmuje więc obszar Beskidu Śląskiego, Pogórza Cieszyńskiego oraz kotlin: Ostrawskiej i Oświęcimskiej. Cieszyńska Kraina to obszar o wyjątkowo bogatym i zróżnicowanym środowisku naturalnym i pięknym krajobrazie. Cieszyńska Kraina wyróżnia się w swoim otoczeniu szeregiem wyjątkowych cech materialnych i niematerialnych. W tym kontekście, na pierwszy plan wysuwa się specyfika kulturowa Cieszyńskiej Krainy. Społeczności lokalne tego terenu reprezentują tradycyjne wartości ukształtowane w warunkach pogranicza. Do cech najsilniej identyfikujących mieszkańców Cieszyńskiej Krainy należy ekumenizm, przejawiający się w harmonijnej koegzystencji społeczności katolickich i ewangelickich. Współpraca tych grup wyznaniowych owocuje podejmowaniem ważnych dla rozwoju lokalnego przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych oraz zachowywanie materialnego dziedzictwa obszaru.

Cieszyńska Kraina

43-430 Skoczów

ul. Mickiewicza 17

tel.: 33 487 49 42

www.cieszynskakraina.pl

LYSKOR

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania LYSKOR powstało w dniu 5 stycznia 2006 roku. Obszar objęty LSR tworzą 2 gminy wiejskie: Lyski oraz Kornowac leżące w województwie śląskim, na terenie dwóch powiatów – rybnickiego (Lyski) i raciborskiego (Kornowac). Administracyjnie cały ten teren położony jest w południowo-zachodniej części województwa śląskiego. Przez omawiany obszar biegną trzy drogi wojewódzkie (nr: 923, 933, 935) oraz drogi powiatowe, stanowiące dogodne połączenie drogowe Rybnika z Raciborzem. Przez teren ten biegną również odcinki linii kolejowych nr 140 i 173 także łączących te miejscowości z ościennymi miastami. Usytuowanie na przecięciu wymienionych szlaków komunikacyjnych można uznać za bardzo korzystne. Obszar działania LGD LYSKOR leży na obrzeżach Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Obszar, na którym powstała LGD LYSKOR jest jednym z najmniejszych terenów aktywności programu LEADER+ w województwie śląskim, posiadającym jednak swoistą odrębność i zauważalną specyfikę w swoim otoczeniu. To m.in. dzięki nim obszar ten zainteresował się tym programem już na samym początku jego wdrażania w Polsce, tj. w 2004 r. Na obszarze objętym LSR blisko 50% mieszkańców było lub jest związanych z branżą górniczą. Duża liczba osób utrzymuje się z drobnej działalności handlowej i usługowej oraz rolnictwa, które ma charakter rozdrobniony i małoobszarowy (średnia wielkość gospodarstwa rolnego na obszarze LGD wynosi 2,5 ha). Istotnym elementem, łączącym mieszkańców gmin Lyski i Kornowac, jest bogactwo dziedzictwa kulturowego na tym terenie. Liczne zabytki, przekazywane z pokolenia na pokolenie zwyczaje i obyczaje, a także wytwarzane tutaj produkty regionalne stanowią doskonałą wizytówkę tego obszaru.

Lyskor

44-284 Pstrążna
ul. Szkolna 7
tel.: 32 440 76 01
www.lyskor.pl

Morawskie Wrota

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Morawskie Wrota” powstało 2 czerwca 2008 roku. Terytorialnie LDG Morawskie Wrota obejmuje gminy: Godów, Gorzyce i Krzyżanowice.

Obszar ten charakteryzują wspólne tradycje historyczne, kulturowe i przyrodnicze. Morawskie Wrota to obszar położony w widłach dwóch rzek: Odry i Olzy z malowniczymi krajobrazami i cennymi przyrodniczo miejscami o naturalnym i antropogenicznym pochodzeniu. Morawskie Wrota, jak sama nazwa wskazuje to miejsce przepływu ludzi i kultur. Od wieków stykały się tutaj, a czasem nawet ścierały się kultura polska, niemiecka, czesko morawska, a przede wszystkim śląska. Przygraniczne położenie oraz powiązania rodzinne mieszkańców z zagranicą utrwalają ten stan rzeczy. Zarówno przywiązanie do tradycji, jak również wielokulturowość obszaru przyczyniły się do ukształtowania interesującej kultury pielęgnowanej obecnie przez mieszkańców w różnej formie. Teren Morawskich Wrót zamieszkuje ponad 43,6 tys. ludności. Morawskie Wrota to miejsce, w którym doszło do spotkania różnych zjawisk kontrastujących ze sobą, a równocześnie miejsce, w którym z kontrastów tych powstała nowa harmonijna całość. Koezystencja różnych kultur, tradycje rolnicze i przemysłowe, historia arystokracji i wiejski charakter obszaru, unikatowa naturalna przyroda i wpływ działalności człowieka na krajobraz – wszystko to doprowadziło do ukształtowania obszaru wyjątkowego, który może być atrakcyjny zarówno dla swoich mieszkańców, jak i osób odwiedzających.

Morawskie Wrota

44-350 Gorzyce

ul. Bogumińska 31

tel.: 32 451 50 34

www.morawskie-wrota.pl

Partnerstwo dla Rozwoju

13 grudnia 2007 roku zostało powołane do życia **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju”** z siedzibą w Pietrowicach Wielkich. Obszar LGD obejmuje gminy: Pietrowice Wielkie i Gminę Rudnik, które należą do Powiatu Raciborskiego województwa śląskiego. Cechą, która wyróżnia położenie LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” jest bezpośrednie sąsiedztwo województwa opolskiego oraz Republiki Czeskiej. Łączna powierzchnia obszaru działania LGD wynosi 142 km². Przeważającą jej część zajmują użytki orne, łąki i pastwiska. Głównymi użytkownikami gruntów są rolnicy indywidualni. W ich rękach znajduje się około 60% gruntów. Na terenie LGD przeważa zabudowa wiejska, na którą składają się budynki mieszkalne i zabudowania gospodarcze. Wzrasta liczba budynków mieszkalnych niezwiązanych z gospodarką rolną. Teren LGD jest malowniczo urzeźbiony, rozczłonkowany przez liczne doliny rzek i wąwozy, urozmaicony remizami leśnymi, parkami przypałacowymi oraz alejami śródpolnymi. Lasy w przewadze liściaste i drogi obsadzone drzewami są tymi elementami krajobrazu, które dobrze komponują się z przeważającymi uprawami i łąkami. Gminy LGD dysponują także kilkoma atrakcjami historycznymi jak: pałac i park w Krowiarkach, pałace w sześciu innych sołectwach, miejsce urodzenia i pamięci XIX wiecznego poety Josepha von Eichendorffa czy kościół św. Krzyża w Gródczankach oraz inne kościoły z różnych epok. Ze względu na walory krajobrazowe i dostępność komunikacyjną tereny te mogą być znacznie intensywniej wykorzystywane dla turystyki, zwłaszcza dla turystyki rowerowej.

Partnerstwo dla Rozwoju

47-480 Pietrowice Wielkie

ul. Szkolnej 5b

tel.: 32 419 80 75 wew. 139

www.lgd.pietrowicewielkie.pl

Partnerstwo Dorzecza Kocierzanki i Koszarawy

LGD „Partnerstwo Dorzecza Kocierzanki i Koszarawy” swoją działalność rozwija w północno-wschodniej części powiatu żywieckiego, tuż przy granicy województw śląskiego i małopolskiego. W skład LGD wchodzi gminy: Gilowice, Ślemień, Łękawica i Świnna, których znaczny teren stanowił niegdyś tzw. Państwo Ślemieńskie. Te więzy historyczno-geograficzne zachowały się do dzisiaj i są elementem wykorzystywanym przez LGD do podkreślenia spójności obszaru działania. Oprócz spójności obszaru, na którym gminy wzajemnie graniczą ze sobą, istotnymi są również uzupełniające się wzajemnie wartości kulturowe i przyrodnicze. To między innymi w celu ich zachowania organizacje pozarządowe stały się inicjatorami powstania LGD zapraszając do współpracy samorządy lokalne i grupy biznesowe. Obszar działania LGD „Partnerstwo Dorzecza Kocierzanki i Koszarawy” wynosi 155,55 km². Wszystkie położone na nim gminy są gminami wiejskimi. Dobrze rozwinięta sieć dróg lokalnych umożliwia bezpośredni kontakt pomiędzy nimi i przyczynia się do rozwoju turystyki. Utworzone tu Parki Krajobrazowe Beskidu Małego i Beskidu Żywieckiego mają istotny wpływ na spójność terenów objętych „Partnerstwem Dorzecza Kocierzanki i Koszarawy”. To teren o szczególnych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, charakteryzujący się w znacznym stopniu dobrze zachowanym środowiskiem naturalnym, z unikatowymi elementami w postaci pomników i rezerwatów przyrody oraz miejscami szczególnie cennymi przyrodniczo, a jeszcze nie chronionymi. Dlatego wymaga on szczególnej uwagi i troski o zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, jego ochronę i stałą poprawę. Obszar LGD to także miejsce gdzie folklor górali żywieckich styka się z tzw. „dolanami” i góralami laskimi w efekcie tej mieszanki kultur działa tu kilkanaście zespołów folklorystycznych i grup śpiewaczych uzupełniając barwną mozaikę sztuki ludowej i rzemiosła artystycznego.

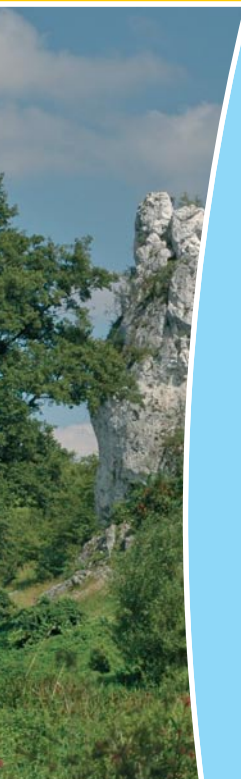
Partnerstwo Dorzecza Kocierzanki i Koszarawy

34-322 Gilowice
Rychwałd, ul. Beskidzka 41
tel.: 0 607 711 166
www.bar.beskidy.org.pl

Partnerstwo Północnej Jury

Partnerstwo Północnej Jury (PPJ) powstało z inicjatywy mieszkańców zrzeszonych w organizacjach pozarządowych, właścicieli prywatnych firm oraz przedstawicieli samorządów. Połączyła ich chęć działania w ramach programu LEADER+ na rzecz rozwoju 9 gmin północnej części województwa śląskiego: Mstowa, Przyrowa, Olsztyna, Janowa, Lelowa, Poraja, Żarek, Niegowy i Koziegłowy. Partnerstwo obejmuje obszar leżący na terenie powiatów: częstochowskiego i myszkowskiego. Geograficznie jest to obszar Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Znaczną część obszaru tworzy Park Krajobrazowy Orlich Gniazd. Partnerstwo Północnej Jury postawiło na zrównoważony rozwój dziewięciu gmin o podobnych walorach. Połączenie sił organizacji pozarządowych, sektora prywatnego i sektora publicznego ma na celu zintegrowanie działań na rzecz rozwoju obszaru, które z kolei przyczynią się do podniesienia jakości życia mieszkańców oraz lepszego wykorzystania lokalnych zasobów. Partnerstwo Północnej Jury jest zainteresowane rozwojem turystyki, stawia na wspólną reklamę dziewięciu gmin jako terenu atrakcyjnego turystycznie, zamierza stworzyć warunki do rozwoju przedsiębiorczości, drobnej wytwórczości, usług, wskazać pozarolnicze źródła dochodów, co zostało określone w Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) Północnej Jury. Realizacja LSR ma poprawić jakość życia na terenie dziewięciu gmin zamieszkałych przez blisko 72 tysiące osób. Partnerska współpraca pomoże w zbliżeniu się do siebie osób skupionych w organizacjach pozarządowych, zaangażowanych w przedsiębiorczość i tworzących samorząd terytorialny.

Partnerstwo Północnej Jury
42-253 Janów
ul. Częstochowska 1
tel.: 34 327 89 43
www.jura-ppj.pl

Perła Jury

Obszar działania **LGD „Perła Jury”** leży w obrębie Zagłębia Dąbrowskiego i obejmuje 8 gmin powiatu zawierciańskiego. „Perła Jury” powstała poprzez połączenie przedstawicieli następujących gmin: Łąży, Ogrodzieniec, Pilica, Żarnowiec, Irządze, Włodowice, Kroczyce, Szczekociny. Potrzeba integracji tych 8 gmin dojrzała od lat choć nie było dotychczas narzędzi, które umożliwiłyby ich scalenie. Na obszarze „Perły Jury” znajdują się 4 gminy miejsko-wiejskie (Łąży, Ogrodzieniec, Szczekociny, Pilica) i 4 gminy wiejskie (Kroczyce, Włodowice, Irządze, Żarnowiec). Wszystkie gminy leżą w północno-wschodniej części województwa śląskiego na obszarze powiatu zawierciańskiego i 7,1% powierzchni województwa śląskiego. Dużym atutem tego terenu jest jego położenie geograficzne, usytuowane w pasie jurajskich parków krajobrazowych na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej stąd nazwa „Perła Jury”. Od kiedy w Polsce pojawił się program Leader+ społeczność z terenu „Perły Jury” wyraziła ogromny entuzjazm i chęć jego realizacji. Stowarzyszenie zostało powołane 30 stycznia 2006 roku w Łazach przez kilkadziesiąt osób-przedstawicieli instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw, zainteresowanych realizacją niniejszej Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich. Stowarzyszenie pozostaje otwarte na nowych partnerów, którzy są zainteresowani aktywną realizacją niniejszej strategii.

Perła Jury

42-450 Łąży

ul. Jesionowa 1

tel.: 32 67 10 061

www.perlajury.pl

Razem na Wyżyny

Stowarzyszenie „Razem na Wyżyny” ukierunkowane jest na zbudowanie trwałych podstaw dla rozwoju obszarów wiejskich. Opiera się na działaniach mających na celu dotarcie do społeczności lokalnych ze zrozumiałym przesłaniem idei i zasad partnerskiej współpracy na rzecz rozwoju regionu. Projekt jest realizowany na obszarze sąsiadujących ze sobą gmin: Mykanów, Miedźno, Kłomnice, Kruszyna, Rędziny. Gminy te łączy położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Częstochowy- największego miasta w północnej części województwa śląskiego oraz miejsca kultu religijnego. Duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego terenu mają przebiegające tu ważne drogi handlowe i komunikacyjne. Obszar objęty projektem leży na styku różnych krain historycznych i geograficznych, w związku z czym wykształciła się na tym terenie charakterystyczna dla tego regionu kultura, w której przenikają się elementy kulturowe Małopolski, Śląska, Wielkopolski, a także Mazowsza. LGD „Razem na Wyżyny” jest krainą cichych dworków, pradawnych cywilizacji, starych kościołów bogatą w zaskakujące legendy i historie, gdzie przyroda i zabytki tworzą harmonijną całość. W swojej działalności opiera się na partnerskim współdziałaniu mieszkańców obszaru w oparciu o integrację i aktywne formy współpracy grup społecznych w celu poprawy jakości życia. Zadania podstawowe LGD „Razem na Wyżyny” to: wpływ na rozwój wiedzy i edukacji, wspieranie rozwoju gospodarczego obszaru LGD, budowa zintegrowanego społeczeństwa obywatelskiego oraz propagowanie różnorodnych form spędzenia wolnego czasu, a także wykorzystanie zasobów naturalnych i rozwój w oparciu o walory kulturowe, historyczne, przyrodniczo-krajobrazowe obszaru „Razem na Wyżyny”. Swoje cele realizuje na przykład poprzez organizację Regionalnego Rajdu Rowerowego „Doliną Kocinki”, a także projektu „Przełamać bariery – nauka języka angielskiego”. Priorytetem jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacja społeczności lokalnej. W wyniku projektu powstają solidne fundamenty organizacyjne i programowe dla trójsektorowej współpracy przy pełnym zaangażowaniu potencjału ludzi, organizacji społecznych, firm oraz instytucji publicznych zakola górnej Warty.

Razem na Wyżyny

42-233 Mykanów

ul. Samorządowa 1a

tel.: 34 374 00 01

www.razemnawyzyny.pl

Spichlerz Górnego Śląska

Lokalna Grupa Działania „Spichlerz Górnego Śląska” leży w zachodniej części województwa śląskiego. W jej skład wchodzi dwanaście gmin: Ciasna, Herby, Kochanowice, Koszęcin, Kruski Młyn, Pawonków, Pilchowice, Rudziniec, Sośnicowice, Toroszek, Wielowieś. Gminy Spichlerza mają bogaty potencjał kulturowy i przyrodniczy. Ponad połowa terenu Spichlerza to lasy. Na terenie LGD można zwiedzić wiele zabytków (m.in. pałace w Koszęcinie, Pławniowicach, Brynku, Kochcicach, zamek w Toroszu, szlak architektury drewnianej). W zasięgu godzinnej jazdy samochodem od Spichlerza znajdują się Katowice. Bliskość dużych miast to atut. LGD chce wykorzystać go w oparciu o kulturę ludową Górnego Śląska, tradycyjne potrawy i bogactwo przyrody. LGD „Spichlerz Górnego Śląska” działa od początku 2006 roku. W tym czasie zainicjowała wiele działań społeczno-kulturalnych i gospodarczych.

- Organizowała **festyny** (Spichlerzowe Smakowanie, Święto Lasu, Wielki Festyn Ziół),
- Wydała publikacje (m.in. *Śląska spiżarnia*, *Mapa atrakcji turystycznych*, przewodnik *Wędrówki po Spichlerzu Górnego Śląska*),
- Organizowała **szkolenia** (m.in. bibułkarskie, agroturystyczne, kultury ludowej Górnego Śląska) i **wizyty studyjne** dla mieszkańców (Bałtów, Bieszczady, Finlandia),
- Organizowała **warsztaty aktywizujące dla młodzieży** i pomogła w powstaniu pierwszego projektu w ramach unijnego programu „Młodzież w działaniu” (nieformalna *Toszecka Grupa Fotograficzno – Teatralna*),
- Pomogła w **założeniu nowych stowarzyszeń** (Strzebiń, Glinica, Koty, Wielowieś, Toroszek, Kochcice).

LGD pozyskuje pieniądze na swą działalność z programu LEADER+, innych funduszy krajowych i regionalnych, prywatnych darowizn przekazanych LGD oraz z 1% podatku (LGD jako fundacja posiada od 2008 roku status organizacji pożytku publicznego).

Spichlerz Górnego Śląska

42-286 Koszęcin

ul. Zamkowa 3

tel.: 34 310 64 05

www.spichlerz.org.pl

Zielony Wierchołek Śląska

W skład **LGD „Zielony Wierchołek Śląska”** wchodzi 8 gmin powiatu kłobuckiego - tj: Kłobuck, Krzepice, Lipie, Opatów, Panki, Popów, Przystajń, Wręczyca Wielka. Obszar LGD „Zielony Wierchołek Śląska” położony jest w północno-zachodniej części województwa śląskiego. Od północy graniczy z województwem łódzkim (powiaty: wieluński i pajęczański), od zachodu z województwem opolskim (powiat oleski), od południa z powiatem lublinieckim i częstochowskim, od południowego wschodu z miastem Częstochowa. Obszar LGD obejmuje swoim zasięgiem 77.598 ha (776 km²), na jego obszarze znajduje się 126 sołectw, 170 miejscowości (w tym dwa miasta). Jest to teren wyżynny, urozmaicony występowaniem pojedynczych skał wapiennych, poprzedzielanych terenami leśnymi oraz jednostkami osadniczymi. Potrzeby gmin obszaru LGD „Zielony Wierchołek Śląska” w dużej mierze zaspakajane są przez położone w niewielkich odległościach miasta: głównie Częstochowa, a także Opole, Wieluń i miasta Aglomeracji Górnośląskiej. Na terenie LGD występują rudy żelaza. W osadach jury środkowej i dolnej występują zasoby rudy, które stanowią ok. 74% udokumentowanych zasobów osadowych rud żelaza w naszym kraju. Jeszcze w XIX w. huty oraz kopalnie działające na znacznej części terenu LGD „Zielony Wierchołek Śląska” w 80% zaspakajały potrzeby rynku wyrobów żelaznych na ziemiach polskich. Obszar LGD zachowuje dziedzictwo kulturowe i rozwija swoją kulturę poprzez min. organizację różnorodnych i ciekawych imprez na swoim terenie. Sięgając do tradycji kształtują dzisiejsze poczucie tożsamości lokalnej i są lekcją dla młodych pokoleń. Na terenie LGD odbywają się liczne uroczystości, odpusty, festyny, dożynki, w których czynny udział bierze lokalna społeczność. Zachowały się również niektóre tradycje i obrzędy: topienie marzanny, strojenie gaika w Niedzielę Gajową oraz odwiedzanie domów w okresie Bożego Narodzenia przez kołędników.

Zielony Wierchołek Śląska

42-100 Kłobuck

ul. 11 Listopada 4

tel.: 34 317 25 30

www.lgd-klobuck.pl

Ziemia Bielska

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska powstało w marcu 2008 roku. Obejmuje swoim zasięgiem osiem gmin, położonego w południowej części województwa śląskiego, powiatu bielskiego: Bestwina, Czechowice-Dziedzice (sołectwa Bronów, Ligota, Zabrzeg), Jasienica, Jaworze, Kozy, Porąbka, Wilamowice, Wilkowice, w których zameldowanych jest 100 160 mieszkańców. Wszystkie gminy położone są wokół miasta Bielsko-Biała, które stanowi centrum kulturalno-oświatowe, miejsce pracy oraz lokalizacji ważniejszych urzędów. Obszar łączy podobieństwo ukształtowania terenu, którego cechą charakterystyczną jest teren górzysty w gminach południowej części LGD (Beskid Śląski, Beskid Mały) i obszar Kotliny Oświęcimskiej na północy. Obszar LGD to teren historycznych wpływów Śląska Cieszyńskiego i Małopolski, mieszkańcy wykazują duże przywiązanie do lokalnej tradycji i miejscowych zwyczajów oraz ich kultywowanie. Ludność zamieszkująca teren LGD cechuje duża aktywność i przedsiębiorczość, niski odsetek osób z wyższym wykształceniem, przyrost naturalny wyższy niż w powiecie, województwie i kraju, spadające bezrobocie. Gospodarczo gminy dzielą się na gminy bieguna przemysłowego wokół Czechowic-Dziedzic i turystycznego wokół Szczyrku, wszystkie cechuje rozdrobnienie rolnictwa i dominacja sektora prywatnego w strukturze zatrudnienia, co wskazuje nam na spójność społeczno-gospodarczą. Misją LGD Ziemia Bielska jest: „Wzmocnienie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności obszaru dla przyjezdnych i turystów poprzez wykorzystanie bogactwa przyrodniczego, historycznego i kulturowego pogranicza Małopolski i Śląska Cieszyńskiego.” Stowarzyszenie realizuje również następujące cele statutowe: działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, aktywizacja ludności wiejskiej, realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej przez LGD, poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zastosowanie nowych technologii, popularyzację produktów lokalnych oraz ochronę, promocję i właściwe wykorzystanie środowiska naturalnego, krajobrazu, upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności wiejskiej czy zasobów historyczno-kulturowych dla potrzeb zrównoważonego rozwoju.

Ziemia Bielska

43- 300 Bielsko-Biała

ul. Piastowska 40

tel.: 33 813 67 06, 33 813 64 39

www.ziemiabielska.pl

Ziemia Pszczyńska

Ziemia Pszczyńska to obszar, na którym doszło do spotkania różnych zjawisk kulturowych, demograficznych, gospodarczych kontrastujących ze sobą, a równocześnie obszar, na którym z tych kontrastów (ich powiązań i sprzeczności) powstała nowa całość. Koegzystencja różnych kultur, tradycje rolnicze i przemysłowe, historia niemieckojęzycznej śląskiej arystokracji przemysłowej i wiejski charakter obszaru, unikatowa przyroda, od najdawniejszych czasów kształtowana przez człowieka jak i wpływ działalności człowieka na krajobraz rolniczo-leśny ewoluujący w sposób zrównoważony w kierunku rolniczo-leśno-przemysłowego - doprowadziło do ukształtowania obszaru wyjątkowego, który może być atrakcyjny zarówno dla mieszkańców, jak i osób odwiedzających. Gminy Ziemi Pszczyńskiej (ZP) położone są w granicach administracyjnych powiatu pszczyńskiego w województwie śląskim, subregionie centralnym. Wraz z miastem Pszczyna zajmują powierzchnię 473,5 km² co stanowi 3,84% powierzchni województwa śląskiego – tereny wiejskie zajmują 433,96 km². Obszar Ziemi Pszczyńskiej składa się z 5 gmin wiejskich i 1 miejsko-wiejskiej (Pszczyna), na które składa się łącznie 34 miejscowości. Gminy tworzące obszar Ziemi Pszczyńskiej cechuje w dziedzinie gospodarki daleko posunięta wspólnota wyrażająca się podobieństwem struktury ekonomicznej, tradycji gospodarczych oraz walorów stanowiących podstawę dla rozwoju funkcji gospodarczych. Przy pewnej, nieuniknionej, specyfice dostrzegalne są liczne cechy wspólne pozwalające myśleć o wykreowaniu ujednoliconej ścieżki rozwoju dla wszystkich gmin.

Ziemia Pszczyńska

43-200 Pszczyna

ul. 3 Maja 11

tel.: 32 210 02 12

www.lgdziemiapszczynska.pl

„Żywiecki Raj”

Obszar działania **LGD „Żywiecki Raj”** charakteryzuje się silną integracją kulturalną i społeczną, występuje na tym obszarze rozwinięty tzw. „patriotyzm lokalny”, polegający na przywiązaniu mieszkańców do tradycji, do ziemi, do kultury, gwary i występujących na tym terenie odrębności społeczno-gospodarczych. Dlatego też głównym atutem tego regionu wpływającym na spójność jest odróżnienie tych wartości od innych regionów kraju. Na żadnym innym obszarze Polski nie występuje podobna gwar, stroje, architektura czy produkty spożywcze. Bogactwem Żywiecczyny jest kuchnia regionalna, ale również takie produkty lokalne jak: rzeźbiarstwo połączone z malarstwem, malarstwo na płótnie, wyroby bibułkarstwa ludowego, koronkarstwo jak i regionalne zespoły muzyczne. Mieszkańcy - górale żywieccy i cieszyńscy z racji zamieszkiwania ziem, na których łączą się wpływy wielu kultur, rozwinęli wspaniałe formy folklorystyczne w niemal każdym aspekcie ich życia. Bogate tradycje kulturowe podtrzymują i pomnażają twórcy ludowi oraz przekazują te umiejętności z pokolenia na pokolenie. W Beskidach żyje wielu utalentowanych rzeźbiarzy, malarzy, kwaciarek, a także wytwórców zabawek drewnianych, instrumentów ludowych i rekwizytów obrzędowych. Obszar LGD „Żywiecki Raj” jest w Polsce największym i najbardziej zaludnionym obszarem zamieszkiwanym przez ludność góralską. Ponadto obszar dzięki posiadaniu wielu walorów turystycznych jest ukierunkowany na turystykę, w tym również agroturystykę i astroturystykę. Lokalna Grupa Działania „Żywiecki Raj” wspólnie ze Stowarzyszeniem POLARIS OPP prowadzi innowacyjny w skali kraju projekt „Ciemnego Nieba”. Głównym celem programu jest poprawa stanu nocnego nieba nad Polską, zanieczyszczonego sztucznym światłem oraz niewłaściwym oświetleniem ulic.

W skład LGD „Żywiecki Raj” wchodzi 11 gmin wiejskich leżących w obrębie województwa śląskiego i administracyjnie należących do powiatu żywieckiego i cieszyńskiego: Czernichów, Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Ujszoły, Węgierska Górka oraz Istebna. Na obszarze działania LGD zamieszkuje w sumie 108 007 osób.

„Żywiecki Raj”

34-300 Żywiec

ul. Pod Górą 4

tel.: 33 475 48 21

www.leader-zywiec.pl

Wydawca:

Sekretariat Regionalny KSOW Województwa Śląskiego

tel.: 32 77 40 545 lub 32 77 40 549

fax: 32 77 40 350

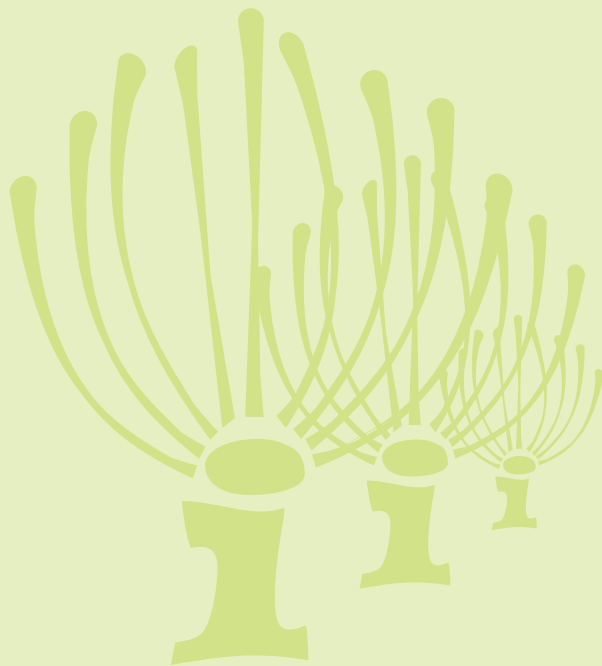
Adres:

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

Wydział Terenów Wiejskich

ul. Ligonia 46

40-037 Katowice

*Działanie współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach III Schematu Pomocy Technicznej
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.*